

עיון ראשון

ג' אבידן, ח' למפרט, ג' עמית (2005). הקול השותק: מבט אחר על ילדים בבית-הספר. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, סדרת קו אדום. 127 עמודים.

גדי אבידן, מדריך חבורות רחוב, חן למפרט, מרצה לפילוסופיה וללימודי תרבויות וגיש עמית, מרצה לספרות, הם אנשי חינוך שמבקשים בספר זה להשמיע את הקול האחר, השותק, של ילדים ואנשי חינוך המעוניינים להחזיר לבית-הספר את מה שחסר לו. בית-הספר צריך להיות מקום המכיר בחוויות, ברגשות ובתחושות של ילדים. צורתו של הספר הולמת את המסר שלו: במקום חיבור דידקטי רציונלי, על איך צריך בית-הספר להיראות, זהו חיבור, שיש בו נרטיב, דיאלוגים ותיאוריה משולבים זה בזה. הספר דן בצורה חיובית ובחמלה במצוקה של ילדים בבית-הספר, בצורך במבט ובהקשבה שמאשרים את קיומם של ילדים, בחשיבותו של מבוגר משמעותי בחיי ילדים, ובניכור, בכיעור ובהזנחה המאפיינים את בית-הספר כמרחב פיזי וחברתי.

נ' אלוני (עורך) (2005). כל שצריך להיות אדם: מסע בפילוסופיה חינוכית. אנתולוגיה. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד ומכון מופ"ת. 592 עמודים.

נמרוד אלוני, מרצה בתחום החינוך במכללות סמינר הקיבוצים ובבית ברל, ערך בספר זה מבחר טקסטים קלאסיים, מודרניים ופוסט-מודרניים בפילוסופיה של החינוך, יחד עם מבואות שיטתיים לסוגיות המרכזיות שבהן פילוסופיה זו עוסקת. הטקסטים מסודרים בשבעה שערים: השתקקות פילוסופית, מאפייני הפילוסופיה החינוכית, טבע האדם והתכלית האנושית, תחומי הדעת ודרכי הידיעה, אתגרים מוסריים בחינוך ובחברה, מקורות ומגמות בחינוך ההומניסטי, והכתבים המכוננים, יצירות מופת משל אפלטון, אריסטו, איבן-ח'לדון, ניטשה, ג'ון דיואי ואחרים.

ר' אלקין (2005). הלמות הלב: המשכיות ותמורה בפעולות הסעד והרווחה של יהודי גרמניה תחת השלטון הנאצי 1933–1945. ירושלים: הוצאת יד ושם ומכון ליאו בק. 427 עמודים.

רבקה אלקין מתארת בספר זה את ממצאי מחקרה ההיסטוריו-סוציולוגי על המערכת הממוסדת של פעולות הסעד והרווחה שהקימה יהדות גרמניה בשנות ה-30 של המאה העשרים ואשר שירתו את הקהילה היהודית גם אחרי שכבר נעלמה כמעט כולה. הספר מתאר כיצד סייעה התשתית הארגונית של מערכת הסעד הקהילתית היהודית, שהוקמה כבר בסוף מלחמת העולם הראשונה, בפיתוח תוך זמן קצר של מערכת סיוע שהצילה את הקהילה מחידלון מוחלט בעת שנלקחו ממנה, בתקופת השלטון הנאצי, כל אמצעי הקיום. זהו ספר שאינו עוסק רק בשואה ובהישרדות, אלא גם במדיניות רווחה, בשירותי סעד ורווחה, בהתארגנות ובקהילה.

ב' כהן וא' בוכבינדר (עורכים) (2005). מן הכוח אל הפועל: גישת הכוחות בעבודה סוציאלית. תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב, הוצאת רמות. 319 עמודים.

בן ציון כהן ואלי בוכבינדר מאוניברסיטת חיפה מביאים בספר זה מאמרים המציגים גישה אחת בעבודה סוציאלית, היא גישת הכוחות. בספר נכללו 15 מאמרים על הגישה ועל מגוון של יישומים שלה בשדה הפרקטיקה של העבודה הסוציאלית בישראל. זהו החידוש בספר. את הפרקים כתבו אנשי סגל או מרצים מן החוץ הקשורים כולם לבית-הספר לעבודה סוציאלית של אוניברסיטת חיפה. המאמרים מגוונים ומתפרסים על-פני נושאים רבים. המאמר הראשון הוא הקדמה תיאורטית על התערבות באמצעות הגישה. אחריו באים מאמרים על התערבות במשפחות, בגירושין, באומנה, בילדים ובמשפחות בסיכון, במתבגרים, בשיקום, בסמים, בעבודה עם קבוצות בהדרכה, ובהוראת המקצוע.

H.K. Anheier (2005). *Nonprofit organizations: Theory, management, policy*. London: Routledge. 450 pages.

המחבר, מרצה למינהל ציבורי ומדיניות חברתית באוניברסיטת UCLA בקליפורניה, הכין ספר להוראה של קורס אקדמי על המגזר השלישי וצורותיו הארגוניות השונות, עמותות, קרנות פילנתרופיות, ארגוני מתנדבים. הספר מחולק לארבעה חלקים. החלק הראשון מסביר מהו המגזר השלישי, מה ההיסטוריה שלו ואת המושגים המרכזיים. החלק השני מביא גישות תיאורטיות ומתמקד בגישה הארגונית ובמבנה הארגוני. החלק השלישי דן בניהול ארגונים ללא מטרות רווח. החלק הרביעי מתמקד במדיניות, ביחסי המגזר השלישי והמדינה, ובסוגיות בינלאומיות וגלובליזציה. לספר נלווה נספח מסודר ובו תרגילים וחומרים לפיתוח דיון בכיתה לכל אחד מן הפרקים, והצעה לעבודת סיום לקורס כולו.

J.L. Brudney (Ed.) (2005). *Emerging areas of volunteering*. ARNOVA Occasional paper series. Vol. 1, No. 2 . Indianapolis, Ind.: ARNOVA. 121 pages.

בחוברת זו, שיצאה לאור מטעם ההתארגנות הבינלאומית למחקר על ארגונים ללא מטרות רווח ועל התנדבות (ARNOVA), כלולים שמונה מאמרים על היבטים חדשים ולא מוכרים בתחום ההתנדבות. ביניהם, מאמר אחד עוסק בהתנדבות של עובדים המתנדבים באופן מאורגן מטעם מקום העבודה שלהם. במאמר שני מדובר על התנדבות וירטואלית. מאמרים אחרים דנים בתופעה של מתנדבים אקראיים, במתנדבים הבוחרים להתנדב מעבר לגבולות המדינה שלהם, ובחברי הוועד המנהל של ארגון כמתנדבים.

K. Edin & M. Kefalas (2005). *Promises I can keep: Why poor women put motherhood before marriage*. Berkeley, Calif.: University of California Press. 293 pages.

הסוציולוגיות קתרין אֶדין ומריה קפאלאס ערכו במהלך חמש שנים 162 ראיונות עומק עם אימהות חד-הוריות צעירות המטופלות במספר ילדים, כדי ללמוד מה הן חושבות

על נישואים ועל משפחה. הספר הוא תוצאה של ראיונות אלה. החוקרות מצביעות על כך, שאימהות עניות אינן מתנגדות לנישואים, להיפך, הן מאדירות אותם. אבל נישואים הם מטרה קשה להשגה, והן חוששות שלא יצליחו להגיע אליה. משום כך רבות מהן חושבות שאין להן הרבה מה להפסיד אם יילדו ילדים בגיל צעיר, לפני שהן נישאות. המחברות טוענות, שנשים וגברים עניים חסרים נגישות לתעסוקות המבטיחות ביטחון כלכלי וחיים מתגמלים ומשום כך הם שואפים רק ללדת ילדים בגיל שהוא צעיר מדיי בעיני שאר האמריקנים (שאינם בני המעמד שלהם). בתקופה שבה המדיניות מעלה על נס את ערכי המשפחה ומתקיים דיון ציבורי בחשיבותה של המשפחה, הספר הזה מעלה בצורה נרטיבית מרתקת את החיבור המתקיים בין אנשים עניים לחד-הוריות באמריקה.

המחקר נערך בשמונה שכונות באזור המטרופולין של פילדלפיה. בסיום הספר מובאים נספחים ובהם פרופיל כלכלי חברתי של השכונות והאנשים שבמוקד תשומת הלב. בנספח נוסף מובא השאלון ששימש בסיס לראיונות.

A. Oakley (Ed.) (2005). *The Ann Oakley reader: Gender, women and social science*. Bristol: Policy Press. 272 pages.

זהו קובץ בעריכתה של הסוציולוגית הפמיניסטית אן אוקלי מאוניברסיטת לונדון, שכונסו בו מאמריה החשובים ביותר. כל פרק מלווה בהקדמה עכשווית, שהיא הסתכלות של הכותבת על העבר ועל האופן שבו השתנתה כתיבתה במהלך השנים, ועל משמעותם העכשווית של מושגים כמו "מגדר" "גברים" ו"נשים". הספר מורכב מארבעה חלקים. החלק הראשון עוסק במין ומגדר; החלק השני נושא עבודת הבית וחיי משפחה; החלק השלישי מוקדש ללידה, אימהות ורפואה. החלק הרביעי דן בעריכת מחקר חברתי.

J.D. Sachs (2005). *The end of poverty: Economic possibilities for our times*. Penguin Press. 396 Pages.

ג'פרי זקס הוא המנהל של The Earth Institute, ופרופסור לפיתוח בר קיימא ולמדיניות וניהול בריאות באוניברסיטת קולומביה. הוא גם מנהל את פרויקט המילניום של האו"ם ומשמש יועצו המיוחד של מזכ"ל האו"ם קופי אנאן ליעדי הפיתוח של

המילניום. יעדים בינלאומיים אלה מבטאים הסכמה לצמצום העוני הקיצוני, המחלות והרעב בעולם, עד שנת 2015. הספר מוקדש ליעדי היסול העוני ולאפשרויות השגתם. הספר מתחיל בסיפור מסעו של זקס כיועץ למדינות במשבר. במרכז הספר מתוארת התנסותו במצבה העגום של אפריקה, שבה הגיעו העוני, הרעב והמחלות לרמות שלא נודעו בעבר. הוא מנתח ואומד את הנזק שגורמת העזרה הבינלאומית הדלה והלא הולמת. השליש האחרון של הספר מוקדש להצגת תוכנית גלובלית מבוססת-עובדות, מתואמת וממומנת היטב שתביא, לדעת המחבר, לשיפור הבריאות, ההשכלה, התשתיות, ותתרום למיגור העוני הקיצוני עד שנת 2025. זקס הוסיף 10 שנים לתוכנית הבינלאומית, מכיוון שבחמש השנים הראשונות שלה לא עמדו המדינות העשירות ביותר בהתחייבויותיהן לה.

H. Schmid (Ed.) (2004). *Organizational and structural dilemmas in nonprofit human service organizations*. Binghamton, N.Y.: The Haworth Press. 225 pages.

קובץ המאמרים בעריכת פרופ' הלל שמיד, דיקן בית-הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית ע"ש פאול ברוואלד באוניברסיטה העברית בירושלים, חוקר את הכשלים האופייניים המסיטים רבים מארגוני המגזר השלישי משליחותם. כל אחד מן המאמרים בספר מנתח ומעריך קשיים בהשגת האפקטיביות בארגונים אלה ומציע פתרונות לתיקון המצב או למניעתו. בספר כלולים עשרה מאמרים, שנכתבו בידי מומחים מן המעלה הראשונה בתחום המגזר השלישי. במרכזם של שניים מן המאמרים מובאים מחקרים על הסתת מטרותיהן של עמותות אמריקניות המספקות שירותי "מרווחה לעבודה" (ששמם בישראל "תוכנית ויסקונסין" או "מהל"ב"). דוגמאות לנושאים אחרים הנדונים בספר: יחסי מתנדבים ועובדים בשכר בעמותות, קהילות דתיות כמספקות שירותים חברתיים, ניהול בעייתי.